

משרד החינוך והתרבות - המחלקה לתרבות תורנית

ג ל ר ו נ ו ת ל ע י ו ר ן ב פ ר ש ת ה ש ב ר ע
בעריכת נחמה ליבוביץ שנת העשרים וארבע

24

תאזינו (תשכ"ח-כ"ו)

ל"ג ט"ו - כ"ט

א. לדעת אברבנאל וכמה פרשנים אחרים יש לראות בפ' ט"ו בית חדש בשירת האזינו.
הסבר הלוקח זו!

ב. י"ז... אלוקים לא ידעום חדשים מקרוב באו

ספרי (שי"ח)

"אלוקים לא ידעום" - שאין אומות העולם מכירים אותם.
"חדשים מקרוב באו" - שכל זמן שאחד מן האומות רואה אותם, אומר: "צלם יהודי הוא זה", וכן הוא אומר (ישע' י' י') "כאשר מצאה ידי לממלכות האליל ופסיליהם מירושלם ומשומרון" - מלמד שירושלם ושומרון מספקות דפוס לכל באי עולם.

רש"י ד"ה חדשים מקרוב באו. אפילו האומות לא היו רגילים בהם, גוי שחיה רואה אותם היה אומר: זה צלם יהודי.

- 1) מה ראו בספרי לפרש "לא ידעום" על או"ח ולא על ישראל?
- אא 2) מה ראה רש"י לתקביר את דברי הספרי סו"ח "לא ידעום" לד"ה חדשים מקרוב באו?
- 3) כיצד סומה הספרי מפשוטו של מקרא בחביאו את ישע' י' י' כהוכחה?

ג. י"ז אלוקים לא ידעום חדשים מקרוב באו

בכור שור ד"ה חדשים מקרוב באו: מעולם לא בקראו אלוהות עד עכשו שהם פסלים (= מלשון פסל) לך (שם' ל"ג) והעמידום להם לאלוהות.

ד"ה אלוקים לא ידעום: לא תבירו בהם שום תועלת ולא שום כח, ולא עשאו אלוקות כי אם ביצרו הרע ולהכעיס, כי אף הם עצמם לא ידעום באלוהות, אלא יודעים שאין בהם ממש אלא דבר הרע.

ור' יוסף קרא ז"ל פרשו: "אלוקים לא ידעום" - בקב"ה נאמר (שם' ב') "יודע אלוקים", "כי ידעתי את סכאוביו" אבל הם לא ידעום בצרתם, ולא עזרו להם.

- 1) מה בין שני פירושים אלה לבין פירוש הספרי?
- 2) מה בין פירוש הבכור שור לבין פירוש ר' יוסף קרא?
- אא 3) הסבר את הרעיון שבפירושו של הבכור שור.

ד. י"ח צור ילדך תשי

ספרי כל זמן שאני מבקש להיטיב לכם, אתם מתישים כח של מעלה: עמדתם על הים ואמרתם (שם' ט"ו ב') "זה אלי ואנוהו", בקשתי להיטיב לכם, חזרתם בכס ואמרתם (במד' י"ד) "נתנה ראש ונשובה מצרימה".

עמדתם לפני הר סיני ואמרתם (שם' כ"ד ז') "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע", בקשתי להיטיב לכם, חזרתם בכס ואמרתם לעגל (שם' ל"ב) "אלה אלוהיך ישראל".
הויו: כל זמן שאני מבקש להיטיב לכם - אתם מתישים כח של מעלה.

רש"י ד"ה תשי: השכח

ורבותינו דרשו: כשבא להיטיב להם, אתם מכעיסים לפניו ומתישים כחו מלהיטיב להם.

- 1) מה החבדל בהפיעה הדקדוקית בין שני פירושי רש"י?
- אא 2) שים לב: רש"י שנה במקצה מנסוח הדברים בספרי (מלבד השמטת כל הדוגמאות), בחוסיפו כמה מלים. מה תוקן והובהר על ידי כך וע' עלון ההדרכה.

ה. י"ח צור ילדך תשי ותשכח אל מחוללך

ראב"ע ד"ה צור ילדך תשי: דבר הנביא ותמה: איך שכחה אל מחוללך ועבדת חדשים, גם זה צור ילדך כמו (ישע' נ"א א') "תבוטו אל צור חוצבתם" כאלו סמנו היה; כי הכל בגבורות ה', כמו (ישע' ס"ד כ"ד) "רוקע הארץ מאתו", - והתיימה מתועי לב בעבור (תהל' ב') "אני היום ילדתיך" ושכחו זה הכתוב.

- 1) למה פתח במלים: "דבר הנביא"?
- אא 2) לשם מה הוא מביא את ישע' (מ"ד כ"ד)?
- אא 3) מהם דבריהם של "תועי לב" נמחי תשובתו?

כ"ז. פן יאמרו ידנו רמה ולא ה' פעל כל זאת
 כ"ח. כי גוי אובד עצות הסת ואין בהם תבונה
 כ"ט. לו חכמו ישכילו זאת יבינו לאחריהם

ד. משת הפז מלאכת מחשבת: (איטליה תכ"ג-תע"א)
 הנב החכמה הנקנית בראיית קודמות היא חכמה אמיתית; אמנם בדברים אלו קיים
 אין רשות לבן להשכיל במקדמות ודי לו לאדם שידע הדברים מן המאוחרות.
 כאשר נכיר מציאות ה' ממעשיו, ככתוב (תהל' י"ט) "השמים מספרים כבוד אל...".
 על זה בתרעס ה' ית', כי הגויים האלה האומרים "ידנו רמה ולא ה' פעל כל
 זאת" עד שלא תכירו אלו קלים אפילו מן הפעולות בהכרח", גוי אובד עצות הסת
 ואין בהם תבונה.
 ואלו חכמו, ישכילו זאת לפחות להבין אמרי בינה מן המאוחרות והפעולות, אם
 לא מן המוקדמות, "ויבינו לאחריהם" - להשכיל הדברים מן האחרית, וצונו לומר:
 מן הפעולות, לדעת שיש אלה הפועל כל זאת.

במה סוסה הוא מן הפירוש הרגיל לפסוק כ"ט?

 שאלות בטעמי המקרא
 ב. פרלמן

א. דב' ל"ג כ"ז לולי כעס אויב אגור פן-ינכרו צרימו
 רש"י: אם לא שכעס האויב כנוס עליהם להשחית ואם יוכל להם וישחיתם, יתלה
 הגדולה בו ובאלוהיו ולא יתלה הגדולה ב' וזהו שב' "פן ינכרו צרימו".
ספורנו: שמתוך כעס שיכעסו האומות על אותם השרידים ש לחוש... פן ינכרו
 צרימו פן ימשכו את לב השרידים להיות כמותם.
 איזה פירוש נראה כקשה להתאימו לטעמים?

ב. ל"ב ט"ם עלה על-הר העברים הזה הר-נבור.

1) היכן מתחלק הבטוי "אל' הר העברים הזה" ומה יש ללמוד
 מכאן על אפשרות חיבור הטעמים; תלישא קסנה-קדמא-אזלא.

2) היכן נסגר הפזר שבא במלה "עלה"?

ג. ל"ב ז' רמת בדר אשר אתה עלה שמה

מדוע בא "רמת" ברביע ולא במהפך?

 ג מ ר ח ת ר מ ה ט ו ב ה

גליון לעיון בפרשת השבוע ועלון הדרכה
שנת תשכ"ו

הרוצים לחדש את מיבויים לגליון לעיון בפרשת
 השבוע, וכן לעלון ההדרכה לשנת תשכ"ו, יפנו
 בחסנה למחלקה לתרבות הורנית במשרד החינוך
 והתרבות ירושלים.

דמי מצוי לשנה
 לגליון - 4 ל"י לעלון - 2 ל"י

לפוסטים יותר מ-10 טפסים - הנחה.
 הסעונים גליונות של שנים שעברו יפנו אל
 מורכב הגליונות
